

Chinese Language Identity from shop signs in Thai-Chinese communities business areas: A case study of Prasarnmaitri Road, Suren Road, and Chatchai Road, Sop Tui Subdistrict, Mueang District, Lampang Province

Nueakwan Buaphuan^{1*} Sasithon Jaisabai²

Received: 25-06-2024, Revised: 24-01-2025, Accepted: 31-01-2025

Abstract

This research aims to study the characteristics of Chinese writing on shop signs in Thai-Chinese communities in Sop Tui Subdistrict, Mueang District, Lampang Province, and to analyze the structure of Chinese names found on these shop signs. The scope of the study includes the following aspects: 1) Characteristics of Writing, includes the languages present on the shop signs, the direction of reading the characters, and the styles of Chinese characters displayed. 2) Structure of Chinese Names: this encompasses elements such as colors, pronunciation, origins of the language on the signs, and the semantic relationships among the languages used. The study covers three roads: Prasarnmaitri Road, Suren Road, and Chatchai Road in Sop Tui Subdistrict, Mueang District, Lampang Province.

The results indicate that there are a total of 40 Chinese shop signs along the three roads in Sop Tui Subdistrict, Mueang District, Lampang Province. The Chinese writing on the shop signs predominantly features bilingual text in both Chinese and Thai, accounting for 57.5%. In terms of reading direction, Thai text is read from left to right while Chinese is read from right to left on the same sign, accounting for 87.5%. Traditional Chinese characters make up 97.5% of the signs. In terms of structural analysis, the most common color of Chinese characters on the signs is gold, representing 45%. The dominant reading accent is Teochew, accounting for 95%. Most of the Chinese text on the signs comprises business names, which account for 45%, followed by personal names and surnames at 40%. Notably, the business names often consist of surnames followed by auspicious words. In terms of

¹ Lampang Rajabhat University

² Prachavit School

* Corresponding author, e-mail: Nueakwan@g.lpru.ac.th

semantic relationships, 82.5% of the language pairs are related, while only 17.5% exhibit different meanings when translated from Thai.

Keyword: Chinese language; Commercial signs; Thai-Chinese community

เอกลักษณ์ของภาษาจีนจากป้ายร้านค้าย่านธุรกิจในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน : กรณีศึกษา ถนนประสานไมตรี ถนนสุเรนทร์ และถนนฉัตรไชย ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เหนือขวัญ บัวเพื่อน^{1*} ศศิธร ใจสบาย²

วันรับบทความ: 25-06-2024, วันแก้ไขบทความ: 24-01-2025, วันตอบรับบทความ: 31-01-2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง เอกลักษณ์ของภาษาจีนจากป้ายร้านค้าย่านธุรกิจในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน : กรณีศึกษา ถนนประสานไมตรี ถนนสุเรนทร์ และถนนฉัตรไชย ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเขียนภาษาจีนจากป้ายการค้า ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อภาษาจีนจากป้ายการค้า ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ขอบเขตในการศึกษา คือ ลักษณะการเขียน ประกอบด้วย ภาษาที่ปรากฏบนป้ายการค้า ทิศทางการอ่านอักษรบนป้ายการค้า และลักษณะตัวอักษรจีนที่ปรากฏบนป้ายการค้า โครงสร้างของชื่อภาษาจีนจากป้ายการค้าประกอบด้วย สี สำเนียงการอ่าน ที่มาของภาษาบนป้าย และความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษาจากป้ายการค้า โดยมีขอบเขตการศึกษาในพื้นที่ถนน 3 สาย คือ ถนนประสานไมตรี ถนนสุเรนทร์และถนนฉัตรไชยในตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ป้ายการค้าภาษาจีนบริเวณถนนทั้ง 3 สาย ในตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีทั้งหมดจำนวน 40 ป้าย โดยลักษณะการเขียนภาษาจีนจากป้ายการค้า ส่วนใหญ่เป็นป้ายที่มีข้อความสองภาษาคือภาษาจีนและภาษาไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.5 ส่วนด้านทิศทางการอ่านอักษรบนป้ายที่อ่านภาษาไทยจากซ้ายไปขวา อ่านภาษาจีนจากขวาไปซ้ายในป้ายเดียวกัน จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

² โรงเรียนประชาวีย์

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, ติดต่ออีเมล Nueakwan@g.lpru.ac.th

87.5 และลักษณะตัวอักษรจีน เป็นอักษรจีนตัวเต็ม คิดเป็นร้อยละ 97.5 ด้านการวิเคราะห์โครงสร้าง พบว่า สัตว์อักษรจีน ที่ปรากฏบนป้ายมากที่สุดคือ สีสทอง คิดเป็นร้อยละ 45 มีสำเนียงการอ่านส่วนใหญ่เป็นการอ่านแบบสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว คิดเป็นร้อยละ 95 ภาษาจีนบนป้ายส่วนใหญ่ปรากฏเป็นชื่อกิจการร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือ ชื่อ-สกุลของคน คิดเป็นร้อยละ 40 โดยพบว่าชื่อกิจการร้านค้าเหล่านี้มีทั้งแบบชื่อสกุลของคน ตามด้วยคำมงคล ด้านความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษา โดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน คิดเป็นร้อยละ 82.5 และภาษาบนป้ายไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างที่เขียนเป็นภาษาไทยและมีการแปลเป็นคนละความหมายกันเพียงร้อยละ 17.5

คำสำคัญ: ภาษาจีน; ป้ายการค้า; ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน; จังหวัดลำปาง

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีประชากรหลากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีจำนวนมาก และกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอพยพดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากการหาที่ทำกินใหม่ ขยายกิจการ หรือแม้แต่ความอดอยากหรือสงครามในประเทศ เป็นต้น จากการศึกษาสาเหตุของการอพยพ พบว่า ปัจจัยการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย ทำให้มีการนำเข้าแรงงานจีน เพื่อมาใช้ในการก่อสร้างถนน ทำงานท่าเรือ สร้างทางรถไฟ ทำงานท่าเรือ ฯลฯ และอีกปัจจัยคือความอดอยาก โรคระบาด รวมไปถึงสงครามกลางเมืองในประเทศจีน ที่ทำให้ชาวจีนส่วนหนึ่งหนีออกนอกประเทศเพื่อความอยู่รอด และตั้งรกรากในประเทศนั้น ๆ (Ngernchai, 2015, pp. 66–67)

การเข้ามาในประเทศไทยของชาวจีน มิได้เป็นเพียงการเดินทางมาทำการค้าแล้วจากไป แต่ส่วนใหญ่ตั้งใจตั้งรกรากในประเทศไทย จะเห็นได้ว่าชาวจีนเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย และตั้งถิ่นฐานอยู่จนทำให้กลมกลืนเหมือนกับเป็นประชาชนชาวไทย ซึ่งชาวจีนอพยพเหล่านี้มีหลายกลุ่ม เช่น ชาวจีนกวางตุ้ง ชาวจีนแคะ (ฮากกา) ชาวจีนแต้จิ๋ว ชาวจีนฮกเกี้ยน และชาวจีนไหหลำ รวม 5 กลุ่ม (Chantharonanon, 2019) เหตุนี้จึงทำให้ประเทศไทยมีประชากรชาวจีนเพิ่มขึ้น อีกทั้งชาวจีนยังมีการใช้ภาษาจีนที่แตกต่างกัน เนื่องจากประเทศจีนมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาเป็นของตนเอง ชาวจีนที่อพยพในสมัยก่อน ไม่ได้ใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาหลัก จึงทำให้ชาวจีนอพยพไม่ใช้ภาษาจีนกลางหรือภาษาที่ทางการกำหนด แต่ใช้ภาษาถิ่นหรือภาษาชาติพันธุ์ของตนสื่อสาร เช่น ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนฮกเกี้ยน เป็นต้น จะเห็นได้ชัดจากพื้นที่บริเวณถนนเยาวราช ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นบริเวณที่มีชาวจีนอาศัยอยู่และทำการค้าเป็นจำนวนมาก

การเข้ามาตั้งรกรากของชาวจีน ทำให้พื้นที่นั้น ๆ เกิดเป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนเรื่อยมาจนปัจจุบัน ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนเหล่านี้ มีการแสดงออกทางอัตลักษณ์และมีวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดมา (Ngernchai, 2015, pp. 69–70) อธิบายอิทธิพลของวัฒนธรรมชาวจีนในภาคตะวันออกว่า มีการสะท้อนออกมาให้เห็นผ่านวัฒนธรรมประเพณีที่ยึดถือและปฏิบัติสืบทอดกันมาตามเทศกาลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลไหว้

พระจันทร์ เทศกาลกินเจ เทศกาลแข่งเม้ง เทศกาลตรุษจีน รวมถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวจีนนับถือ นอกจากนี้ยังมีศาลเจ้าและวัดจีนในประเทศไทย ที่มีบทบาทในทางจิตวิญญาณแก่ชาวจีนมาจวบจนปัจจุบัน

จังหวัดลำปาง เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ จากการศึกษาเกี่ยวกับที่มาของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดลำปาง พบว่า การเดินทางเข้ามาของชาวจีนในอดีต เป็นการเดินทางมาจากภาคกลางของประเทศไทย ประกอบไปด้วยชาวจีนไหหลำ ชาวจีนแคะ นับว่าเป็นคนกลุ่มแรก ๆ ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในเมืองลำปาง โดยเริ่มแรกตั้งรกรากอยู่ที่ “ตลาดจีน” (Potchanalawan & Taweekul, 2016, pp. 56) ปัจจุบันคือถนนตลาดเก่า หรือที่เรียกว่า กาดกองต้าในปัจจุบัน ทำให้บริเวณนั้นเป็นย่านเศรษฐกิจที่คึกคัก ทั้งการแลกเปลี่ยนสินค้าในการค้าขาย และการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวจีน และต่อมาได้มีการเปิดขบวนรถไฟเดินรถมาถึงจังหวัดลำปาง โดยมีการเปิดสถานีรถไฟที่บริเวณตำบลสบตุ๋ย มีชาวจีนที่เดินทางกับรถไฟมากขึ้น อีกทั้งการนำสินค้ามาค้าขาย หรือการคมนาคมต่าง ๆ ก็สะดวกสบายขึ้น จึงทำให้บริเวณสถานีรถไฟ ตำบลสบตุ๋ย มีการคมนาคม ติดต่อกันค้าที่คึกคักมากกว่าการเดินทางด้วยเรือ มีการค้าขายมากขึ้นกว่าบริเวณกองต้า การเปิดกิจการร้านค้าต่าง ๆ มีการตั้งชื่อกิจการเป็นภาษาจีนในลักษณะตามความเชื่อของชาวจีน โดย (Sriboonchaichusakul, 2017) ได้กล่าวถึงการตั้งชื่อป้ายร้านของคนจีน สรุปได้ว่า ป้ายร้าน (字号) สมัยก่อน มักสะท้อนถึงความตั้งใจจริงในตัวตนของร้านค้า โดยเริ่มจากการตั้งชื่อร้าน ที่มักจะตั้งชื่อร้านในด้านมงคล สื่อความหมายถึงความเจริญ ร่ำรวย สำเร็จ อีกทั้งยังเกิดเป็นวัฒนธรรมต่าง ๆ ของคนจีน

จากการสำรวจพื้นที่ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เบื้องต้น พบว่ามีอัตลักษณ์และหลักฐานเกี่ยวกับภาษาจีนปรากฏอยู่มากมาย ทั้งศาลเจ้า ป้ายกิจการร้านค้าที่เป็นภาษาจีน และวิถีชีวิตที่มีการสืบทอดในปัจจุบัน คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาภาษาจีนจากป้ายร้านค้าต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นการเขียน การวิเคราะห์โครงสร้างและความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษาจีนจากป้ายการค้าในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นองค์ความรู้ทางการศึกษาภาษาจีนของท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะการเขียนภาษาจีนจากป้ายการค้า ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อภาษาจีนจากป้ายการค้า ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

การทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับอักษรจีน

Kongsang (2022, p. 18) กล่าวว่า การปรากฏของอักษรจีนที่เก่าแก่ที่สุดมาจากแหล่งโบราณคดีเมืองซีอาน มณฑลส่านซี ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย สามารถนับย้อนหลังกลับไปได้กว่า 5,000 ปี โดยอยู่ในรูปของอักษรภาพที่สลักเป็นรูปวงกลม เลี้ยวพระจันทร์และภูเขาห้ายอดบนเครื่องปั้นดินเผา จวบจนถึงเมื่อ 3,000 ปีก่อนจึงก้าวเข้าสู่รูปแบบของอักษรจารบนกระดูกสัตว์ ซึ่งนับเป็นยุคต้นของศิลปะการเขียนอักษรจีน

Liu and Zhao (2022, pp. 126–127) อธิบายกระบวนการพัฒนาตัวอักษรจีนว่าอักษรจีนมีประวัติศาสตร์ยาวนานนับพันปี ตั้งแต่จารึกกระดูกพยากรณ์ ไปจนถึงอักษรแบบต่าง ๆ เช่น 金文 jīn wén 篆书 zhuànshū 隶书 lìshū 楷书 kǎishū 草书 cǎoshū 行书 xíngshū เป็นต้น ในสมัยราชวงศ์ฉินที่มีความอนุรักษ์นิยมได้ทำการรวมหกรัฐในแผ่นดินจีนเข้าด้วยกัน โดยในแต่ละรัฐ มีการใช้ภาษา สกุลเงิน มาตราวัดซึ่งต่างแตกต่างกันทำให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินการตามกฎหมายและนโยบายของประเทศ จึงสร้างอักษรประทับตราฉิน และอักษรจีน ในยุคนั้นมีความสำคัญในประวัติศาสตร์ของการพัฒนาตัวอักษรจีนมาก จากนั้นเป็นต้นมา ตัวอักษรสี่เหลี่ยมก็เริ่มเป็นรูปเป็นร่าง ภายหลังต่อมาได้มีการประดิษฐ์อักษรใหม่ และหลังจากการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศจีนได้ส่งเสริมการใช้อักษรตัวอักษรจีนตัวย่ออย่างจริงจังขึ้นในปี ค.ศ. 1956 เพื่อลดความซับซ้อนของอักษรอักษรจีน

สรุปได้ว่า ภาษาจีนมีประวัติศาสตร์มายาวนาน มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ถูกค้นพบอยู่มากมาย และมีวิวัฒนาการตามประวัติศาสตร์ราชวงศ์เรื่อยมา ต่อมา มีการกำหนดอักษรจีนในรูปแบบอักษรจีนตัวย่อ แต่ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนในต่างประเทศมักพบอักษรจีนตัวเต็ม เนื่องจากช่วงเวลาในการอพยพหรือเดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอดีตเกิดขึ้นก่อนการกำหนดใช้อักษรจีนตัวย่อ จึงทำให้ชาวไทยเชื้อสายจีนยังนิยมใช้อักษรจีนตัวเต็มในการตั้งชื่อร้านค้าและป้ายต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับภาษาจีนสำเนียงต่าง ๆ

Pomarin (2019) อธิบายเกี่ยวกับภาษาจีนแต่จิวไว้ว่า ผู้ใช้ภาษาจีนแต่จิวกระจายกันอยู่ทางตะวันออกของมณฑลกวางตุ้ง บริเวณเมืองที่ติดทะเลจีนใต้ ทั้งเมืองแต้จิ๋ว เมืองเจียหยาง เมืองซัวเถา เป็นต้น นอกจากนี้ชาวแต่จิวยังกระจายกันอยู่ในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันมีผู้ใช้ภาษาจีนแต่จิวทั่วโลกมากกว่า 12 ล้านคน ภาษาจีนแต่จิวมีไวยากรณ์และการออกเสียงอันเป็นเอกลักษณ์ รวมทั้งมีคำศัพท์จำนวนมาก กล่าวกันว่าในอดีตภาษาจีนแต่จิวมีเสียงวรรณยุกต์ 16 เสียงปัจจุบันคงใช้เพียง 8 เสียงจึงถือว่าการออกเสียงที่ซับซ้อนเมื่อเทียบกับภาษาจีนกลาง ภาษาจีนแต่จิว ยังมีสำเนียงแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่ เช่น เจียหยาง ฉาวอัน ฯลฯ จึงเป็นเรื่องยากที่ชาวต่างชาติจะเรียนภาษาจีนแต่จิว ภาษาจีนแต่จิวยังคงรักษารูปแบบดั้งเดิมอย่างค่อนข้างสมบูรณ์ ส่วนใหญ่ตัวอักษร 1 ตัว แปลได้หลากหลาย เช่น คำว่า 食 มีความหมายมากมายทั้ง ต้ม กิน ดูด สูบ ภาษาจีนแต่จิวถือเป็นภาษาที่วิจิตรพิสดารดึงดูดความสนใจของนักภาษาศาสตร์ทั้งในและนอกประเทศจีนมาตั้งแต่อดีต

Ai (2020, pp. 39–43) อธิบายประเภทของภาษาถิ่นจีนไว้ว่า ภาษาจีนสามารถแบ่งออกเป็นภาษาท้องถิ่นเหนือและภาษาถิ่นใต้ ภาษาถิ่น (Regional Dialect) เป็นตัวแปรหนึ่งของภาษาเนื่องจากความแตกต่างของภูมิภาค ในบรรดาภาษาจีนสมัยใหม่ ภาษาถิ่นเหนือถือได้ว่าเป็นพัฒนาการของชาวจีนโบราณหลังจากผ่านระยะเวลาหลายพันปี ในขณะที่ภาษาถิ่นใต้เกิดจากการอพยพไปทางทิศใต้ของผู้อยู่อาศัยทางตอนเหนือ นักวิชาการในประเทศบางคนเชื่อว่า ภาษาถิ่นส่วนใหญ่และภาษากลาง มีกฎเกณฑ์บางประการที่สอดคล้องกัน ในด้านสัทศาสตร์ ยังมีคำศัพท์และไวยากรณ์ที่คล้ายคลึงกันหลายประการ เมื่อพิจารณาภาพรวมทางภาษาจีนตามรายงาน "ภาพรวมของภาษาและอักขระภาษาจีน" ประจำปี 2019 ที่เผยแพร่โดยกระทรวงศึกษาธิการ ภาษาจีนจะแบ่งออกเป็น สำเนียง 10 สำเนียงหลัก ได้แก่ สำเนียงจินกลาง สำเนียงจิน สำเนียงอู๋ สำเนียงฮุ่ย สำเนียงฝูเจี้ยน สำเนียงกวางตุ้ง สำเนียงฮากกา สำเนียงเจียงซี สำเนียงหูหนาน และสำเนียงผิงฮวา

สรุป ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีความแตกต่างทางการออกเสียง อันเนื่องมาจากภาษาจีนมีภาษาถิ่นที่ไม่เหมือนกัน รัฐบาลจีนจึงประกาศให้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาหลักที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งส่วนใหญ่ชาวจีนที่อพยพในสมัยก่อน เป็นชาวจีนที่ใช้ภาษาจีนแต้จิ๋ว กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน ไหหลำ เป็นต้น จึงทำให้ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย มีการออกเสียงต่าง ๆ กัน แต่แม้ว่าภาษาถิ่นจะมีการออกเสียงที่แตกต่างกัน ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการสื่อสาร เพราะมีภาษาเขียนเป็นแบบเดียวกัน

แนวคิดเกี่ยวกับชื่อของชาวจีน

Sriboonchaichusakul (2017) ได้กล่าวถึงการตั้งชื่อป้ายร้านของชาวจีน สรุปได้ดังนี้ ป้ายร้าน (字号) สมัยก่อน มักสะท้อนถึงความตั้งใจจริงในตัวตนของร้านค้า โดยเริ่มจากการตั้งชื่อร้าน ที่มักจะตั้งชื่อร้านในด้านมงคล สื่อความหมายถึงความเจริญ ร่ำรวย สำเร็จ เช่น เฮง 兴, เซ่ง 成 (สำเร็จ), เส็ง 盛 (รุ่งเรือง), หลี 利 (กำไร), ฮั่ว 和 (ร่วมมือ), ฮวด 发 (เจริญ), ไซ 財 (โชคลาภ) เป็นต้น เมื่อป้ายร้านประกอบด้วยคำดี ๆ ดังามฟังแล้วก็สดชื่นปลุกขวัญสร้างธุรกิจให้รุ่งเรือง ทำนองเดียวกับป้ายร้านภาคภาษาไทย ที่ตั้งเอาตามคำ ดี ๆ จำพวกคำว่า เจริญ ไพบูลย์ รุ่งเรือง เช่นเดียวกัน ป้ายสมัยก่อน มักทำจากแผ่นไม้คุณภาพดี แกะสลักตัวอักษรทั้งภาษาจีนและภาษาไทย อักษรจีนนั้น ก็จะเขียนนกลายสือศิลป์ (书法家) ผู้มีชื่อเสียงและลายมือฟู่กันจีนอันงดงามเขียนให้ ปิดทองอย่างวิจิตรสวยงาม ด้านล่างป้าย มีสัญลักษณ์มงคล จำพวกเหรียญทอง สิ่งโต เป็นต้น

Yan (2021, p. 184) อธิบายลักษณะชื่อสกุลของชาวจีนว่า ต้นกำเนิดของวัฒนธรรมการตั้งชื่อสามารถสืบย้อนไปถึงประวัติศาสตร์การพัฒนาของอารยธรรมจีนนับพันปี ในสมัยโบราณ ชื่อผู้คนมีความเรียบง่ายมาก ด้วยการพัฒนาและความก้าวหน้าของสังคม การตั้งชื่อจึงมีความซับซ้อนมากขึ้นและอาจขึ้นอยู่กับภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ลำดับวงศ์ตระกูลและมุมมองอื่น ๆ การตั้งชื่อ ค่อยๆ พัฒนาเป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งชาวจีนเชื่อว่าตั้งแต่ชื่อติดที่เปลแรกเกิดจนถึงป้ายหลุมศพ ชื่อต่าง ๆ จะติดตามผู้คนไปตลอดชีวิต หน้าที่ของชื่อคือการระบุตัวตนซึ่งมีความหมายและสัญลักษณ์ ความหมายแฝงที่คนต้องการแสดง อาทิ แสดงถึงพัฒนาการตามยุคสมัย แสดงออกถึงคุณธรรมดั้งเดิมและส่งเสริมคุณภาพที่ดี และแสดงความหมายแฝงของคุณธรรมและความหวัง

สรุป การตั้งชื่อมีความสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นชาวไทย ชาวจีนหรือชาติไหน ๆ การตั้งชื่อล้วนมีบทบาทและความสำคัญทั้งสิ้น เพราะมนุษย์เราเชื่อว่า การมีชื่อที่ดี ย่อมเกิดสิริมงคล โดยเฉพาะชาวจีนให้ความสำคัญต่อการตั้งชื่อเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยวัฒนธรรมของชนชาติ ทั้งภาษา แนวคิด การสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ส่งผลวิถีชีวิตอย่างลึกซึ้ง ในภาษาจีนจึงมีคำต่าง ๆ ที่เน้นความเป็นสิริมงคลและความดีงาม ชาวจีนจึงให้ความสำคัญในการตั้งชื่อในบริบทต่าง ๆ อย่างยิ่ง

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาป้ายการค้าที่มีภาษาจีนปรากฏ โดยวิเคราะห์ชื่อป้ายการค้าที่เป็นภาษาจีน โดยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ ลักษณะการเขียน แบ่งเป็น ภาษาที่ปรากฏบนป้าย ทิศทางการอ่านอักษรบนป้าย และลักษณะตัวอักษรจีน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์โครงสร้างเกี่ยวกับ สีสันตัวอักษรภาษาจีนที่ปรากฏบนป้าย สำเนียงการอ่านที่มาของภาษาบนป้าย และความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษาจากป้าย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ร้านค้าที่มีป้ายร้านภาษาจีน ในตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยใช้ร้านค้าที่ตั้งอยู่บนถนน 3 เส้นทาง รวมทั้งหมดจำนวน 40 ป้ายร้านค้า ดังนี้ ถนนประสานไมตรี จำนวน 33 ป้าย ถนนสุเรนทร์ จำนวน 1 ป้าย ถนนฉัตรไชย จำนวน 6 ป้าย

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด เอกสาร สื่อ บันทึก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลและสร้างกรอบแนวคิดเพื่อวางแผนการศึกษาการวิจัย

2. สรุปข้อมูลจากการศึกษาเบื้องต้น และออกแบบการวิจัย โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่ทำการศึกษา และออกแบบแบบบันทึกการศึกษา

3. ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลป้ายร้านค้าภาษาจีนที่มีอยู่ในตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยรวบรวมแหล่งชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน มีทั้งหมด 3 เส้นทาง คือ ถนนประสานไมตรี ถนนสุเรนทร์และถนนฉัตรไชยในตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

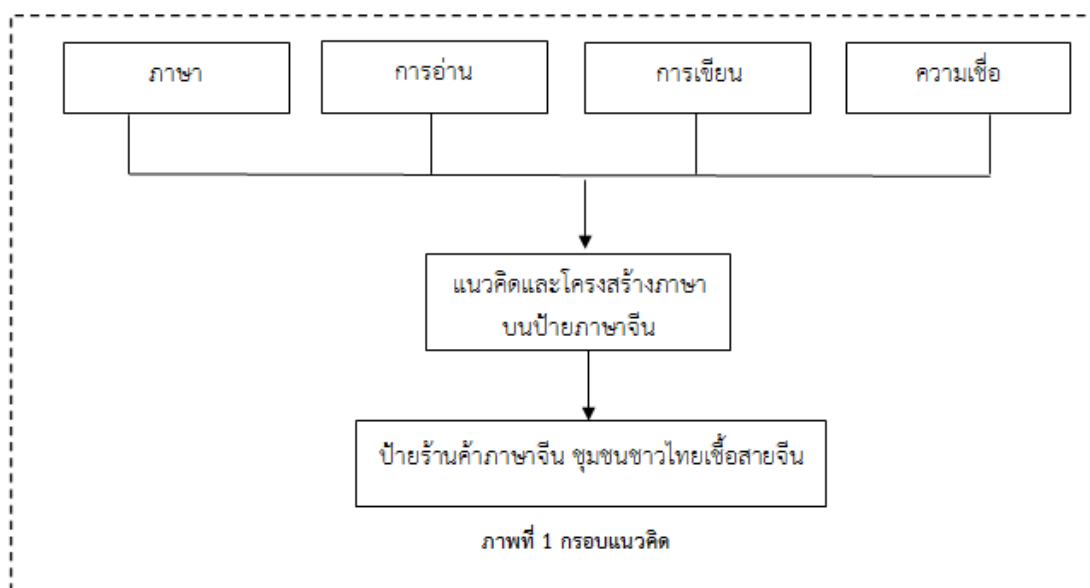
4. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและบันทึก มาวิเคราะห์ โดยแบ่งเนื้อหาการวิเคราะห์ ได้แก่ ภาษาที่ปรากฏบนป้าย ทิศทางการอ่านอักษรบนป้าย ลักษณะตัวอักษรจีน สีสันตัวอักษรภาษาจีนที่ปรากฏบนป้าย สำเนียงการอ่าน ที่มาของภาษาบนป้าย ความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษาจากป้าย

5. สรุปและอภิปรายผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นแบบบันทึกชื่อป้ายร้านค้าภาษาจีนที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยจำแนกข้อมูลที่รวบรวมมาแล้วนำมาวิเคราะห์ถึงโครงสร้างของการตั้งชื่อป้ายร้านค้า จากนั้นนำข้อมูลจากการรวบรวมคำนวณเป็นค่าสถิติ คิดเป็นร้อยละ และนำเสนอผลการวิจัยควบคู่กับการพรรณนา

กรอบแนวคิด

ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาลักษณะการเขียนภาษาจีนจากป้ายการค้า ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

จากตารางที่ 1 ลักษณะการเขียนภาษาจีนจากป้ายการค้า แบ่งเป็นด้านภาษาที่ปรากฏบนป้ายการค้า ภาษาจีน ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่ แสดงป้ายเป็นภาษาจีนและภาษาไทย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาคือแสดงป้ายเป็นภาษาจีน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในป้ายเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 40 มีเพียง 1 ป้าย ที่เป็นภาษาจีนล้วน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ด้านทิศทางการอ่านอักษรบนป้าย อ่านภาษาไทยจากซ้ายไปขวา อ่านภาษาจีนจากขวาไปซ้ายในป้ายเดียวกัน จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาคืออ่านทุกภาษาจากซ้ายไปขวาเหมือนกัน คิดเป็นร้อยละ 10 ด้านลักษณะตัวอักษรจีน เป็นอักษรจีนตัวเต็ม คิดเป็นร้อยละ 97.5

ตารางที่ 1 ลักษณะการเขียนภาษาจีนจากป้ายการค้า

ลำดับ	รายการ	จำนวนป้าย	ร้อยละ
ภาษาที่ปรากฏบนป้าย			
1	ภาษาจีนและภาษาไทย	36	57.5
2	ป้ายภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	3	40
3	ภาษาจีนล้วน	1	2.5
รวม		40	100
ทิศทางการอ่านอักษรบนป้าย			
1	อ่านภาษาไทยจากซ้ายไปขวา อ่านภาษาจีนจากขวาไปซ้ายในป้ายเดียวกัน	35	87.5
2	อ่านทุกภาษาจากซ้ายไปขวาเหมือนกัน	4	10
3	อ่านภาษาจีนจากบนลงล่าง	1	2.5
รวม		40	100
ลักษณะตัวอักษรจีน			
1	อักษรจีนตัวเต็ม	39	97.5
2	อักษรจีนตัวย่อ	1	2.5
รวม		40	100

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าตัวอย่างป้ายที่ปรากฏด้านภาษาที่ปรากฏบนป้าย ได้แก่ ภาษาจีนล้วน ภาษาจีนและภาษาไทย ป้ายภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ด้านทิศทางการอ่านอักษรบนป้าย ได้แก่ อ่านภาษาไทยจากซ้ายไปขวา อ่านภาษาจีนจากขวาไปซ้ายในป้ายเดียวกัน อ่านทุกภาษาจากซ้ายไปขวาเหมือนกัน อ่านภาษาจีนจากบนลงล่าง และด้านลักษณะตัวอักษรจีน ส่วนใหญ่ปรากฏอักษรจีนตัวเต็ม มีเพียงป้ายเดียวที่ปรากฏอักษรจีนตัวย่อ

ตารางที่ 2 ตัวอย่างลักษณะการเขียนภาษาจีนจากป้ายการค้า

ลำดับ	รูปภาพ	รูปแบบภาษาจีน	ความหมาย
ภาษาที่ปรากฏบนป้าย			
1	ภาษาจีนล้วน 	อักษรจีนตัวย่อ 北海海鲜	เป๋ยไห่ (ชื่อสถานที่) อาหารทะเลสด
2	ภาษาจีนและภาษาไทย 	อักษรจีนตัวเต็ม 酿豆腐	เอ็นเตาโฝ
3	ป้ายภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ 	อักษรจีนตัวเต็ม 朝記棧有限公司	บริษัท เจริญกิจ (1978) จำกัด
ทิศทางการอ่านอักษรบนป้าย			
1	อ่านภาษาไทยจากซ้ายไปขวา อ่านภาษาจีนจากขวาไปซ้ายในป้ายเดียวกัน 	อักษรจีนตัวเต็ม 志成藥材	ร้านขายยาจีเซ่ง
2	อ่านทุกภาษาจากซ้ายไปขวาเหมือนกัน 	อักษรจีนตัวเต็ม 阿基	ชื่อคน (อากี)

3	อ่านภาษาจีนจากบนลงล่าง 	อักษรจีนตัวย่อ 北海海鲜	เป่ไห่ (ชื่อ สถานที่) อาหาร ทะเลสด
ลักษณะตัวอักษรจีน			
1	อักษรจีนตัวเต็ม 	อักษรจีนตัวเต็ม 明成發	ชื่อคน (แสงสว่างผล พวงจากความ เจริญ)
2	 อักษรจีนตัวย่อ	อักษรจีนตัวเต็ม 北海海鲜	เป่ไห่ (ชื่อ สถานที่) อาหาร ทะเลสด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อภาษาจีนจากป้ายการค้า ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ้ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อภาษาจีนจากป้ายการค้าประกอบไปด้วย สี่ตัวอักษรจีนที่ปรากฏบนป้ายมากที่สุดคือ สี่ทอง คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือ สี่เหลือง คิดเป็นร้อยละ 32.5 และสีขาว คิดเป็นร้อยละ 10 ด้านสำเนียงการอ่าน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านแบบสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว คิดเป็นร้อยละ 95 ด้านที่มาของภาษาบนป้าย ส่วนใหญ่เป็น ชื่อกิจการร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือ ชื่อ-สกุลของคน คิดเป็นร้อยละ 40 ด้านความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษาจากป้ายส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน คิดเป็นร้อยละ 82.5 ภาษาบนป้ายไม่สัมพันธ์กันคิดเป็นร้อยละ 17.5

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อภาษาจีนจากป้ายการค้า ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบล
สบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (N=40)

ลำดับ	รายการ	จำนวนป้าย	ร้อยละ
สีตัวอักษรภาษาจีนที่ปรากฏบนป้าย			
1	สีทอง	18	45
2	สีเหลือง	13	32.5
3	สีขาว	4	10
4	สีแดง	2	5
5	สีน้ำตาล	2	2.5
6	สีเงิน	1	2.5
รวม		40	100
สำเนียงการอ่าน			
1	อ่านแบบสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว	38	95
2	อ่านแบบสำเนียงภาษาจีนกลาง	2	5
รวม		40	100
ที่มาของภาษาบนป้าย			
1	ชื่อกิจการร้านค้า	18	45
2	ชื่อ-สกุลของคน	16	40
3	ชื่อกิจการหรือชื่อคน+คำบอกสัญลักษณ์ทางการค้า	5	12.5
4	คำมงคล	1	2.5
รวม		40	100
ความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษาจากป้าย			
1	ภาษาบนป้ายสัมพันธ์กัน	33	82.5
2	ภาษาบนป้ายไม่สัมพันธ์กัน	7	17.5
รวม		40	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นตัวอย่างของการวิเคราะห์โครงสร้างจากป้าย โดยแบ่งออกเป็นด้าน สีตัวอักษรที่ปรากฏบนป้าย ได้แก่ สีทอง สีเหลือง สีขาว สีแดง สีส้ม สีเงิน ด้านสำเนียงการอ่าน ได้แก่ การอ่านแบบสำเนียงภาษาแต้จิ๋วและการอ่านแบบสำเนียงภาษาจีนกลาง ด้านที่มาของภาษาบนป้าย ได้แก่ ชื่อกิจการร้านค้า ชื่อสกุลของคน ชื่อกิจการหรือชื่อคนร่วมกับคำบอกสัญลักษณ์ทางการค้า คำมงคล ด้านความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษาจากป้าย ได้แก่ ภาษาบนป้ายมีความสัมพันธ์กันและภาษาบนป้ายไม่มีความหมายสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4 ตัวอย่างป้ายในการวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อภาษาจีนจากป้ายการค้า

ลำดับ	รายการ	รูปแบบ ภาษาจีน	ความหมาย
สีตัวอักษรที่ปรากฏบนป้าย			
1	สีทอง 	อักษรจีนตัวเต็ม 順興利兩 合公司	ห้างหุ้นส่วน จำกัดชุนเฮงหลี (ราบรื่น เจริญรุ่งเรือง)
2	สีเหลือง 	อักษรจีนตัวเต็ม 周奮成	ชื่อคน (สำเร็จด้วย ความเพียร)
3	สีขาว 	อักษรจีนตัวเต็ม 謝興記	ชื่อคน (ความ เจริญรุ่งเรือง)
4	สีแดง 	อักษรจีนตัวเต็ม 周泰安	ชื่อคน (สงบสุขและ สันติ)
5	สีน้ำตาล 	อักษรจีนตัวเต็ม 陳金盛	ชื่อคน (ร่ำรวยเจริญรุ่ง เรือง)
6	สีเงิน 	อักษรจีนตัวเต็ม 藍榮興兩 合公司	ห้างหุ้นส่วน จำกัดน้ำยังเฮง (เป็นเกียรติ สง่า)
สำเนียงการอ่าน			
1	อ่านแบบสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว 	อักษรจีนตัวเต็ม 振發興	ชื่อคน (ประโยชน์ เพิ่มพูน)

2	อ่านแบบสำเนียงภาษาจีนกลาง 	อักษรจีนตัวเต็ม 酿豆腐	เย็นตาโฟ (เนียงโต้วฟู)
ที่มาของภาษาบนป้าย			
1	ชื่อ-สกุลของคน 	อักษรจีนตัวเต็ม 周生利	ชื่อคน (ชีวิตล้อมรอบ ไปด้วยความ ราบรื่น/การ ดำรงชีวิต ทั้งหมดราบรื่น)
2	ชื่อกิจการร้านค้า 	อักษรจีนตัวเต็ม 同興記	ความ เจริญรุ่งเรือง
3	คำมงคล 	อักษรจีนตัวเต็ม 合興	ร่วมมือช่วยกัน ทำให้เกิดความ เจริญรุ่งเรือง เจริญ
4	ชื่อกิจการหรือชื่อคน+คำบอกสัญลักษณ์ทางการค้า 	อักษรจีนตัวเต็ม 志成 (ชื่อ คน) 藥材(สัญลักษณ์บอก ประเภทการค้า การค้า)	ร้านขายยาจีเซ่ง

1	ภาษาบนป้ายมีความหมายสัมพันธ์กัน 兩合公司 หมายถึง ห้างหุ้นส่วนจำกัด 唐裕發 ชื่อคน หมายถึง เจริญรุ่งเรืองสมบูรณ์พูนผล สัมพันธ์กับชื่อภาษาไทย ไพฑูรย์เจริญพาณิชย์	อักษรจีนตัวเต็ม 唐裕發兩 合公司	ห้างหุ้นส่วน จำกัดตั้งอยู่รอด
2	ภาษาบนป้ายไม่มีความหมายสัมพันธ์กัน 徐榮利 ชื่อคน (เจริญรุ่งเรือง ราบรื่น) วิระ หมายถึง กล้าหาญ ภัณท์ หมายถึง สิ่งของ เครื่องใช้ ความหมายภาษาจีนและไทยไม่สัมพันธ์กัน	อักษรจีนตัวเต็ม 徐榮利	ชื่อคน (เจริญรุ่งเรือง ราบรื่น)

สรุปและอภิปรายผล

จากข้อมูลที่ได้สำรวจรวบรวม สรุปได้ว่า ลักษณะการเขียนภาษาจีนจากป้ายการค้า แสดงป้ายเป็นภาษาจีนและภาษาไทย มากที่สุด รองลงมาคือแสดงป้ายเป็นภาษาจีน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในป้ายเดียวกัน ด้านทิศทางการอ่านอักษรบนป้าย อ่านภาษาไทยจากซ้ายไปขวา อ่านภาษาจีนจากขวาไปซ้ายในป้ายเดียวกันมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคืออ่านทุกภาษาจากซ้ายไปขวาเหมือนกัน ด้านลักษณะตัวอักษรจีนเป็นอักษรจีนตัวเต็มมากที่สุด มีเพียงป้ายเดียวเป็นอักษรจีนตัวย่อ การวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อภาษาจีนจากป้ายการค้าประกอบไปด้วย สีทองมากที่สุด รองลงมาคือ สีเหลือง และสีขาว ด้านสำเนียงการอ่าน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านแบบสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว และการตั้งชื่อส่วนใหญ่เป็น ชื่อกิจการร้านค้า รองลงมาคือ ชื่อ-สกุลของคน ด้านความสัมพันธ์ทางความหมายของภาษาจากป้ายส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันระหว่างภาษาไทยและภาษาจีน โดยคณะผู้วิจัยนำมาอภิปรายแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

สีตัวอักษรของป้ายร้านค้า

จากการศึกษาพบว่า ในชุมชนมีการใช้สีบนตัวอักษรทั้งหมด 6 สี ได้แก่ สีทอง สีเหลือง สีขาว สีแดง สีน้ำตาล สีส้ม สีเงิน โดยสีทองเป็นสีที่นิยมใช้มากที่สุด ซึ่งจะใช้ตัดกันกับสีอื่นในป้ายเดียวกัน ซึ่งพบว่า ป้ายที่มีการทำขึ้นมาใหม่นิยมใช้สีทอง เนื่องจากสีทองเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความสวยงาม ความสุขและอุดมสมบูรณ์ สีทอง ยังเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจในระดับหนึ่ง แสดงถึงศักดิ์ศรีแห่งสถานะและอัตลักษณ์ ซึ่งเป็นเวลานานแล้วที่ทองคำเป็นตัวแทนของความเจริญรุ่งเรือง เงินทอง และอำนาจในวัฒนธรรมจีน ทองคำไม่เพียงแต่เป็นสัญลักษณ์ของความงามและความล้ำค่าเท่านั้น แต่ยังหมายถึงสถานะอันสูงส่งด้วย (Mei tu xiu xiu, 2021)

ขณะเดียวกัน สีแดงและสีทอง มีความสำคัญกับวัฒนธรรมของจีน โดยในช่วงเทศกาลสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นวันตรุษจีน วันสารทจีน หรือแม้กระทั่งเทศกาลถือศีลกินเจ ก็จะมีสีแดงและสีเหลืองทองเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอ (Red and gold in Chinese culture, 2019)

สีพื้นบนป้ายก็มีความสำคัญเช่นกัน จากการสำรวจป้ายทั้งหมด 40 ป้าย พบว่า สีแดงเป็นสีที่นิยมนำมาประกอบการหาพื้นหรือใช้ในการเขียนตัวอักษร โดยเมื่อใช้สีทองเขียนตัวอักษรบนป้าย สีพื้นมักเป็นสีแดง หรือหากใช้สีแดงเขียนตัวอักษรบนป้าย สีพื้นมักเป็นสีเหลืองหรือสีทอง เป็นต้น ด้วยความจงใจเหล่านี้ เพื่อต้องการให้ชื่อป้ายร้านค้ามีความโดดเด่นและเห็นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะสีแดงที่นิยมอย่างมากในกลุ่มชาวจีน เพราะเชื่อว่า สีแดงเป็นสีแห่งความโชคดี จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยและจีน อธิบายว่า สีแดงมีความหมายเชิงสัญลักษณ์เชิงบวกทั้งในวัฒนธรรมไทยและจีน และเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนทั้งสองประเทศ คนโบราณจึงประดับด้วยสีแดง (Wongla, 2018) นอกจากสีแดงแล้ว ในจำนวน 40 ป้าย ที่คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลมา พบว่า ยังมีสีอื่น ๆ ที่นำเข้ามาประกอบ โดยสีต่าง ๆ เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ที่มีความหมายและความเป็นสิริมงคลทั้งสิ้น จากการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อ พบว่า ชาวจีนนิยมแสดงออกเชิงสัญลักษณ์เพื่อความมั่งคั่งและเป็นสิริมงคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Yothinsirikul, 2018) ที่อธิบายสรุปว่า การแสดงทางสัญลักษณ์หรือการใช้สัญลักษณ์เป็นการสื่อถึงความหมายด้านสิริมงคล

จากการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างที่เกี่ยวกับสีพื้นบนป้าย ทำให้ทราบว่า การทำป้ายของชาวไทยเชื้อสายจีน ยังคงสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีน ยังคงออกแบบในรูปแบบของความเชื่อของชาวจีนที่เกี่ยวกับการใช้สีสีน ความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ยต่าง ๆ โดยยังคงเน้นรูปแบบสีแดงและสีทองเพื่อความเป็นสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง

ลักษณะของภาษาจีนบนป้ายร้านค้า จีนตัวเต็ม ความหมาย ชื่อสกุล คำบอกกิจการ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 40 ป้าย พบว่า ป้ายส่วนใหญ่ใช้อักษรจีนตัวเต็มบนป้าย อันเนื่องมาจากชาวจีนที่เข้ามาตั้งรกรากใน ตำบลสบตุ๋ย ในอดีต สันนิษฐานว่าเดินทางมาก่อนที่รัฐบาลจีนจะมีการกำหนดใช้อักษรจีนตัวย่อ โดยจากการศึกษาประวัติเกี่ยวกับอักษรจีนตัวย่อ พบว่า อักษรจีนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นระยะ โดยเริ่มเห็นได้ชัดในปี ค.ศ.1919 ขณะที่ขบวนการ 4 พฤษภาคม ได้เปิดฉากสู่การปฏิวัติประชาธิปไตยขึ้น และภาษาลึนค้อยๆ เข้ามาแทนที่ภาษาจีนมากขึ้น จึงเริ่มมีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปอักษรจีนในปีต่อ ๆ มา เริ่มมีการตีพิมพ์อักษรจีนตัวย่อในสื่อสิ่งพิมพ์ของประเทศจีนมากขึ้น จากการเทียบเคียงช่วงเวลาที่ชาวจีนเดินทางมาทำการค้าและการสร้างสถานี่รณไฟนครลำปาง ประมาณช่วงปี ค.ศ. 1915 จนถึงช่วงเวลาที่ก่อสร้างศาลเจ้าต่าง ๆ ในชุมชนประมาณปี ค.ศ.1919 (Buaphuan, 2020) เป็นต้นมา สันนิษฐานได้ว่าชาวจีนเหล่านี้ยังไม่ได้เรียนรู้อักษรจีนตัวย่อมากนัก จึงนิยมใช้อักษรจีนตัวเต็มในการเขียนป้ายร้าน ขณะเดียวกันก็มีป้ายที่มีทั้งภาษาไทยและภาษาจีนอยู่บนป้ายเดียวกัน มีเพียงส่วนน้อยที่มีภาษาอังกฤษกำกับ

เมื่อวิเคราะห์ความหมายและความสัมพันธ์แล้วเป็นไปได้ว่า เป็นชื่อสกุลของคน ที่มีความหมายโดยรวมคือ ความเจริญรุ่งเรืองมั่งคั่ง หากพิจารณาความสัมพันธ์จากความหมายของอักษรจีนและความหมายภาษาไทยจึงไม่สัมพันธ์กัน เนื่องจากภาษาไทยเป็นชื่อทับศัพท์จากอักษรจีนที่อ่านออกเสียงในสำเนียงแต้จิ๋ว

ภาพที่ 2 ตัวอย่างป้ายที่ใช้วิเคราะห์
ร้านค้าไปในตัว

ในขณะที่บางป้ายมีภาษาไทยที่ไม่ใช่การเขียนทับศัพท์ แต่เป็นภาษาไทยที่มีความหมายทางมงคลหรือกิจการ ดังภาพที่ 2 ภาษาไทยที่ว่า รุ่ง (เป็นชื่อสกุล) รุ่งเรืองพานิช เป็นการตั้งชื่อภาษาไทยให้เป็นมงคลและเป็นคำบอกกิจการ

จากตัวอย่างการวิเคราะห์ข้างต้น จะเห็นได้ว่า ชาวจีนในอดีตนิยมใช้ชื่อสกุลมาตั้งเป็นชื่อร้านหรือชื่อบ้าน กิจการต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ (Sare, 2014 p. 77) ที่กล่าวว่า ชื่อร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีนมีการนำ "แซ่" มาตั้ง เป็นสัญลักษณ์ที่คู่กับชาวไทยเชื้อสายจีนตั้งแต่อดีต ชาวจีนใช้แซ่เป็นกลยุทธ์ทางการค้าการตลาด เพื่อป้องกันความเป็นตัวตนของตนเอง ต่อมาชื่อร้านค้ามีการเปลี่ยนแปลงจากแซ่มาใช้คำภาษาจีนที่มีความหมายดี ความหมายเป็นมงคล เนื่องจากมีการกำหนดพระราชบัญญัตินามสกุลขึ้น

ลักษณะการอ่าน

จากการศึกษาป้ายทั้งหมด พบความน่าสนใจคือ ป้ายที่มีข้อความทั้งภาษาไทยและภาษาจีนอยู่ในป้ายเดียวกัน มีรูปแบบการอ่านทั้งเริ่มจากขวาไปซ้ายและเริ่มจากซ้ายไปขวา แต่ในส่วนของការวิเคราะห์ คณะผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์รูปแบบการอ่านในภาษาจีนเป็นหลัก ซึ่งพบว่า การอ่านภาษาจีนจะเริ่มจากทางขวามากที่สุด รองลงมาคืออ่านจากทางซ้าย สิ่งที่น่าสนใจคือการอ่านป้ายที่มีทั้งภาษาไทยและภาษาจีน มีรูปแบบการอ่านทั้งสองด้าน และบางป้ายมีภาษาอังกฤษอยู่ด้วย โดยเริ่มอ่านจากด้านซ้ายไปขวา ดังภาพตัวอย่างภาพที่ 3 ด้านล่างนี้

ภาพที่ 3 รูปแบบการอ่านแต่ละภาษา

นอกจากนี้ยังมีป้ายภาษาจีนที่อ่านจากบนลงล่างเช่นกัน เมื่อวิเคราะห์รูปแบบการเขียนและการอ่านแล้ว จะเห็นได้ว่าภาษาจีนนิยมเริ่มจากทางขวาไม่ว่าจะเป็นเขียนแบบแนวนอนหรือแนวตั้งก็ตาม จากการศึกษา เรื่องราวทิศทางการอ่านและการเขียนภาษาจีน มีข้อสันนิษฐานว่า ชาวจีนในสมัยโบราณมีการจดบันทึก ลงในไม้ไผ่ โดยคนโบราณจะใช้เชือกผูกไม้ไผ่บาง ๆ เข้าด้วยกัน แล้วเขียนคำลงไป จากนั้นม้วนขึ้นเป็น "หนังสือ" เวลาเขียน โดยทั่วไปจะกางจากขวาไปซ้าย เมื่ออ่าน จะกางม้วนไม้ไผ่ด้วยมือซ้ายและปิดด้วยมือขวา นี่คือเหตุผล ดั้งเดิมว่าทำไมการเขียนภาษาจีนโบราณจึงเขียนในแนวตั้งจากขวาไปซ้ายแทนที่จะเป็นแนวนอนจากซ้ายไปขวา (Zi Yue Shao Hua, 2018)

นอกจากความแตกต่างทางทิศทางการอ่านบนป้ายแล้ว ยังพบว่า ส่วนใหญ่ภาษาจีนบนป้ายมีรูปแบบ การอ่านแบบสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋วเกือบทั้งหมด มีเพียงสองป้ายเท่านั้นที่มีรูปแบบการแบบสำเนียงจีนกลาง เพราะตั้งกิจการขึ้นราว ๆ 5-15 ปีหลังมานี้ ทำให้มีการใช้ภาษาจีนกลางบนป้าย ขณะที่ป้ายร้านค้าที่เหลื ก่อตั้งมายาวนานไม่ต่ำกว่า 50 ปี จึงใช้รูปแบบการอ่านแบบสำเนียงภาษาแต้จิ๋ว ด้วยสาเหตุที่ว่า ชาวจีนที่อาศัย อยู่ ตำบลสบตุ๋ย ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนแต้จิ๋ว สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์เรื่องสืบสายมังกรคนจีนลำปางฯ ที่ว่า ชาวจีนในสบตุ๋ยส่วนใหญ่เป็นชาวแต้จิ๋ว มีการสร้างศาลเจ้าพ่อขุนเถ่ากงที่บริเวณสบตุ๋ยด้วย (Hankeerirat, 2015) สรุปได้ว่า ชาวจีนที่เข้ามาทำกิจการตั้งรกรากใน ตำบลสบตุ๋ย ยังคงรูปแบบการเขียนและการอ่าน ภาษาจีนตามแบบฉบับเดิม เพราะช่วงเวลาที่มีการเดินทางเข้ามา ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก จึงนิยมและ ปฏิบัติตามแนวเดิม ในขณะที่รูปแบบการเขียนภาษาไทย ก็ใช้รูปแบบปกติของภาษาไทยและอังกฤษ ทำให้ ภาษาบนป้ายร้านค้าไม่มีรูปแบบการอ่านที่ไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังใช้ภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วในการอ่าน ออกเสียงเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งเขียนทับศัพท์การอ่านสำเนียงแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยด้วย

วัฒนธรรมการตั้งชื่อร้านค้าของชาวจีน

ภาษาจีนจากป้ายการค้า เป็นสิ่งที่สะท้อนวัฒนธรรมและตัวตนของชาวจีน จนกลายเป็นการพัฒนาสู่ ความเป็นอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายจีน ที่บอกเล่าเรื่องราวตัวตนในสิ่งแวดล้อมหรือสังคมชุมชนใหม่ ถึง

ความเป็นชนชาติและวัฒนธรรมจีน สอดคล้องกับการอธิบายของ (Hall, 1993 as cited in Srimarat, 2015, p. 12) กล่าวโดยสรุปว่า การโยกย้ายถิ่นทำให้เกิดอัตลักษณ์ใหม่ โดยนำเอาวัฒนธรรมเดิมของตน รวมเข้ากับ วัฒนธรรมแห่งใหม่ที่อาศัยอยู่ ไม่กลืนเข้ากับวัฒนธรรมและสังคมที่เข้าไปอยู่ นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงแนวคิด ความเชื่อที่เกี่ยวกับการตั้งชื่อของชาวจีน โดยภาษาจีนที่ปรากฏบนป้าย มักมีชื่อ สกุลของบุคคลหรือเจ้าของ หรือคำมงคลที่เกี่ยวกับชื่อคนหรือคำที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรือง มั่งมี ร่ำรวย เป็นต้น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ (Li Fei Zhao Junxia et al., 2008, as cited in Limthawaranan, 2012 p. 28) ที่กล่าวว่า แนวนิยมในการตั้งชื่อร้านค้า มี 2 แนว คือ เป็นคำสร้างใหม่+รูปแบบความเสมอ+สามพยางค์+ความหมายดี และ เป็นคำบอกชื่อสกุล+คำเชื่อม+สามพยางค์+ความหมายธรรมดา และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (Sodsongkrit 2012 p. 64) ที่สรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางภาษา ประกอบกับอุปนิสัยของนักธุรกิจการค้าชาวจีน จะปรากฏชัดเจนที่สุดคือการตั้งชื่อร้านเป็นภาษาจีน

นอกจากแนวคิดการตั้งชื่อบนป้ายร้านค้าภาษาจีนที่นิยมใช้ชื่อคนมาประกอบกันเป็นชื่อป้ายร้านค้าแล้วยังมีคำที่มีความหมายมงคลที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรืองทางการค้าที่ชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมนำมาประกอบการตั้งชื่อ โดยในบางครั้งไม่ได้แสดงถึงชื่อสกุลบุคคล แต่หมายถึงการใช้คำทางความหมายการค้ามาตั้งชื่อร้าน เช่น ร้านทองเฮงกี 記興同 จะเห็นได้ว่า ไม่ได้ประกอบด้วยชื่อสกุลคน แต่ใช้คำที่เป็นคำมงคลที่แฝงไปด้วยความหมายที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Sare, 2014 p. 94) ที่กล่าวว่า ชื่อร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีนในช่วงเวลานี้ ยังคงแสดงอัตลักษณ์ของตนเองอย่างชัดเจน ด้วยการใช้คำภาษาจีนเพียงอย่างเดียวในการตั้งชื่อร้านค้า คำภาษาจีนที่ใช้ เช่น "เฮงกี" คำ "เฮง" หมายถึง ความโชคดี ส่วนคำ "กี" ตำแหน่งแห่งที่ หรือสัญลักษณ์ชื่อร้านค้าดังกล่าวอาจแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมร้านค้าซึ่งหมายรวมถึงชีวิตด้วย สามารถที่จะลงหลักปักฐานมีตำแหน่งแห่งที่ สามารถประกอบธุรกิจและมีโชคลาภต่าง ๆ ขณะเดียวกันชื่อร้านค้าที่ตั้งเป็นภาษาจีนที่แสดงอัตลักษณ์ของตนเองอย่างชัดเจนในช่วงเวลานั้นก็ยังสามารถดำเนินกิจการไปได้อย่างดี

สรุปว่า การตั้งชื่อร้านค้าของชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีน ตำบลสบตุ๋ย จังหวัดลำปาง มีกระบวนการในการตั้งชื่อตามแนวคิด ความเชื่อที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของจีน ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อเกี่ยวกับ สี คำมงคล ล้วนเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนทั้งสิ้น และมีการสืบทอดจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบว่าการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยเชื้อสายจีนในลำปางมีความเชื่อมโยงกันในหลายมิติ ที่สะท้อนให้คนภายในพื้นที่ได้รับรู้ถึงการมีอยู่ของชาวไทยเชื้อสายจีน มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและยังคงแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนได้อย่างชัดเจนในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

แม้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับป้ายการค้าภาษาจีน มีการศึกษาอยู่ในหลากหลายมิติ ซึ่งล้วนแล้วแต่แสดงออกถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่นั้น ๆ แน่นอนว่าแต่ละชุมชน แต่ละพื้นที่ มีบริบทและ

ความเป็นไปที่แตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม สังคม ชุมชน ฯลฯ ย่อมเกิดความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการอุดมและรักษาไว้ ซึ่งประวัติความเป็นมาและความเป็นไป สามารถทำให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้ต่อไปได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ควรศึกษารายละเอียดเชิงลึกที่อาจต้องอาศัยเวลาและข้อมูลจากชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชน ในด้านความเชื่อ ความคิด ประเพณี หรือที่มาและความสำคัญของภาษาจีนหรือภาษาบนป้าย โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลเฉพาะเจาะจงในพื้นที่ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มเติมเนื้อหาในการศึกษาในเชิงลึกให้มากขึ้น โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อาศัยหรือมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับป้ายกิจการ เพื่อสอบถามที่มาที่ไป หรือความเห็นของผู้ใช้งาน เกี่ยวกับความหมายหรือความเชื่อให้มากขึ้น

2. การศึกษาป้ายกิจการร้านค้า อาจไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นองค์ความรู้ที่สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญของกลุ่มคนในชุมชน ดังนั้น การศึกษาควรขยายขอบเขตเนื้อหาให้กว้างขึ้น หรือขยายพื้นที่ที่มีป้ายการค้าภาษาจีนแต่อาจอยู่ในชุมชนอื่นได้

เอกสารอ้างอิง

- Ai, J. (2020). Talk about the profound Chinese dialect culture. *Chinese Studies Lecture Hall*, 39–43.
- Buaphuan, N. (2020). Identity of Thai-Chinese in Mueang District, Lampang Province. *Pathumthani University Academic Journal*, 12(2), 89–101.
- Chantharonanon, P. (2019, January 25). *Where did the Chinese in Thailand come from? The history of early migration and cultural integration*. Silpa Mag. https://www.silpa-mag.com/history/article_26173
- Hankeerirat, N. (2015, November 27). *Interview on the Chinese descendants in Lampang: Fleeing war and controlling trade in Sop Tui district*. Lanna Post. https://www.lannapost.net/2015/11/blog-post_39.html
- Kongsaeng, K. (2022). *Chinese characters (汉字学)* [Unpublished manuscript]. Suan Sunandha Rajabhat University.

- Limthawaranan, W. (2012). *A study on Chinese shop names in Thailand: Trends in naming and social roles* [Master's thesis, Burapha University]. Burapha University Knowledge Repository.
- Liu, X., & Zhao, N. (2022). The national cultural genes and diversified development of Chinese characters. *Journal of Anyang Institute of Technology*, 21(5), 126–128.
- Mei tu xiu xiu. (2021). *As for the "Chinese color" that has been popular for thousands of years, it has to be loved by everyone*. Sohu. https://www.sohu.com/a/510351101_397330
- Ngernchai, P. (2015). The existence and role of Chinese culture in eastern Thailand. *Journal of Politics, Administration and Law*, 6(2), 63–75.
- Pomarin, P. (2019, September 27). *Difficult-to-understand local languages*. Siamese-Chinese Studies Center. <https://www.arsomsiam.com/fangyan/>
- Potchanalawan, P., & Taweekul, V. (2016). *Course materials for Lampang studies* [Unpublished manuscript]. Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University.
- Red and gold in Chinese culture. (2019, February 11). *Red and gold in Chinese culture*. AAGold. <https://www.aagold-th.com/article/296>
- Sare, N. (2014). *The naming of shops in Pattani, Yala, and Narathiwat: The relationship between shop names and livelihoods (commerce)* [Unpublished master's thesis]. Prince of Songkla University, Pattani Campus.
- Sodsongkrit, M. (2012). A survey and analysis of Chinese shop names of Thai Chinese in Mueang district, Ubon Ratchathani province. *Liberal Arts Journal Ubon Ratchathani University*, 8(2), 59–89.
- Srimarat, T. (2015). *Cultural identity and commodification: A case study of Ping Nakara Boutique Hotel and Spa, Chiang Mai* [Master's thesis, Chiang Mai University]. Chiang Mai University.
- Sriboonchaichusakul, N. (2017). *Brand signs, institute signs: The true spirit of Chinese people*. WAY Magazine. https://waymagazine.org/Chinese_sign
- Wongla, C. (2018). *A comparative study of symbolic colors in Thai and Chinese cultures* [Unpublished master's thesis]. Chiang Mai Rajabhat University.

- Yan, M. (2021). On the language art of naming in contemporary Chinese people. *Chinese Characters and Historical Culture*, 281(9), 181–185.
- Yothinsirikul, S. (2018). A study of Chinese gold shop names of Thai Chinese in Bangkok. *Journal of Language, Religion and Culture*, 7(2), 202–230.
- Zi Yue Shao Hua. (2018, April 18). *Why were ancient Chinese characters written vertically from right to left? When did it change to horizontal writing from left to right?* Zhihu. <https://zhuanlan.zhihu.com/p/35845744>